

INFINITIV

Infinitiv je osnovni, rječnički oblik glagola i jedan od neodređenih glagolskih načina. U hrvatskom se jeziku tvori dodavanjem nastavaka na *-ti* ili *-ći* na infinitivnu osnovu glagola. Neodređeni je glagolski oblik zato, jer se ne zna u kojemu je vremenu i jer se ne može mijenjati kroz osobe.

Primjeri:

Infinitivna osnova Glagolski pridjev radni Infinitiv

pek	+ći	peći
misli	+ti	misli

PREZENT

Prezent ili *sadašnje vrijeme* u standardnom hrvatskom jeziku tvori se od glagolske osnove i nastavaka. Prezent je jednostavni oblik jer se tvori dodavanjem nastavaka na osnovu. Tvori se od svršenih i nesvršenih glagola.

lice i broj	<i>-em</i>	<i>-jem</i>	<i>-am</i>	<i>-im</i>
1. jd.	<i>pišem</i>	<i>ratujem</i>	<i>pjevam</i>	<i>radim</i>
2. jd.	<i>pišeš</i>	<i>ratuješ</i>	<i>pjevaš</i>	<i>radiš</i>
3. jd.	<i>piše</i>	<i>ratuje</i>	<i>pjeva</i>	<i>radi</i>
1. mn.	<i>pišemo</i>	<i>ratujemo</i>	<i>pjevamo</i>	<i>radimo</i>
2. mn.	<i>pišete</i>	<i>ratujete</i>	<i>pjevate</i>	<i>radite</i>
3. mn.	<i>pišu</i>	<i>ratuju</i>	<i>pjevaju</i>	<i>rade</i>

U prezentu se provodi [palatalizacija](#) kad se suglasnici **k, g, h** nađu pred nastavkom *-em*:

- *tečem - teku, možeš - mogu, strižem - strigu, pečem - peku*

U glagolima s nastavkom *-jem* provodi se [jotacija](#):

- *skakati - skačem, glodati - glođem, rezati - režem*

Prezent pomoćnih glagola

Prezent [pomoćnih glagola](#) *biti* i *htjeti*:

glagol <i>biti</i>	jednina	množina
naglašeni prezent	1. jesam 2. jesi 3. jest	1. jesmo 2. jeste 3. jesu
nenaglašeni prezent	1. sam 2. si 3. je	1. smo 2. ste 3. su
dvovidni prezent	1. budem 2. budeš 3. bude	1. budemo 2. budete 3. budu
glagol <i>htjeti</i>	jednina	množina
naglašeni prezent	1. hoću 2. hoćeš 3. hoće	1. hoćemo 2. hoćete 3. hoće
nenaglašeni prezent	1. ću 2. ćeš 3. će	1. ćemo 2. ćete 3. ću
zanijekani prezent	1. neću 2. nećeš 3. neće	1. nećemo 2. nećete 3. neće

AORIST

Aorist (grč. ἄοριστος, *aoristos* = neodređen, neograničen) prošlo je glagolsko vrijeme – prošla svršena radnja, tvori se od svršenih glagola, uglavnom od infinitivne osnove i nastavaka:

- **-h, Ø, Ø, -smo, -ste, -še**
- **-oh, -e, -e, -osmo, -oste, -ošē**

Aorist pomoćnih glagola

Aorist pomoćnih glagola *biti* i *htjeti*:

lice	jednina	množina	lice	jednina	množina
1.	<i>bih</i>	<i>bismo</i>	1.	<i>htjedoh</i>	<i>htjedosmo</i>
2.	<i>bi</i>	<i>biste</i>	2.	<i>htjede</i>	<i>htjedoste</i>
3.	<i>bi</i>	<i>bi/biše</i>	3.	<i>htjede</i>	<i>htjedoše</i>

Oblici s nastavcima -h

Nastavak *-h* imaju glagoli kojima infinitivna osnova završava na [samoglasnik](#).

Primjer za glagol *učiniti*:

lice jednina množina

1. *učinih* *učinismo*
2. *učini* *učiniste*
3. *učini* *učiniše*

U 2. i 3. licu [jednine](#) provodi se [palatalizacija](#) ako osnova završava na *k, g, h*:

- *rekoh* - *reče*, *ispekoh* - *ispeče*, *stigoh* - *stiže*

Oblici s nastavcima -oh

Nastavak *-oh* imaju glagoli kojima osnova završava na [suglasnik](#).

Primjer za glagol *reći*:

lice jednina množina

1. *rekoh* *rekosmo*
2. *reče* *rekoste*
3. *reče* *rekoše*

Uporaba

Aorist je prošlo svršeno vrijeme i kao takvo može se tvoriti samo od svršenih glagola. Treba se koristiti za izražavanje radnje koja se svršila u prošlosti, naročito netom svršene radnje:

*Upravo **pročitah** vrlo smiješan novinski članak.*

Sličnost tvorbenih nastavaka i neshvaćanje uloge glagolskog vida nerijetko dovodi do nepravilne uporabe aorista umjesto imperfekta:

*U mladosti oni **čitaše** mnoge stripove.*

U ovom primjeru radnja nije svršena, već traje neko vrijeme u prošlosti (dio [subjektive](#) mladosti ili cijelu mladost), stoga treba koristiti [imperfekt](#). No, umjesto imperfektnog nastavka neispravno je korišten aoristni nastavak -še.

Aorist se zbog svoga arhaična prizvuka sve rjeđe rabi u svakodnevnom govoru i zamjenjuje ga perfekt:

*Upravo **sam pročitao** vrlo smiješan novinski članak.*

Zanimljiva je suvremena pojava sve češća uporaba aorista u [SMS](#)-porukama, jer je kraći glagolski oblik od perfekta.

U hrvatskom standardnom jeziku aorist glagola *biti* služi za tvorbu kondicionala.

IMPERFEKT

Imperfekt (lat. *imperfectus* = nesvršen) prošlo je nesvršeno vrijeme glagola u hrvatskom jeziku tvori se od **nesvršenih** glagola, od infinitivne ili prezentske osnove i nastavaka:

- **-ah, -aše, -aše, -asmo, -aste, -ahu**
- **-jah, -jaše, -jaše, -jasmo, -jaste, -jahu**
- **-ijah, -ijaše, -ijaše, -ijasmo, -ijaste, -ijahu**

Glasovne promjene u imperfektu

Kod nekih se glagola provodi [sibilarizacija](#):

- *peći - pecijah, strići - strizijah, teći - tecijah*

Kod onih glagola kojima osnova završava na [suglasnik](#) i imperfekt tvore nastavkom *-jah*, provodi se [jotacija](#):

- *nositi - nošah, vidjeti - viđah, dolaziti - dolažah, trubiti - trubljah*

Imperfekt pomoćnih glagola

Imperfekt pomoćnih glagola *biti* i *htjeti*:

lice jednina množina lice jednina množina

1. <i>bijah</i> <i>bijasmo</i>	1. <i>bjeh</i> <i>bjesmo</i>
2. <i>bijaše</i> <i>bijaste</i>	2. <i>bješe</i> <i>bjeste</i>
3. <i>bijaše</i> <i>bijahu</i>	3. <i>bješe</i> <i>bjehu</i>

lice jednina množina lice jednina množina

1. <i>htijah</i> <i>htijasmo</i>	1. <i>hoćah</i> <i>hoćasmo</i>
2. <i>htijaše</i> <i>htijaste</i>	2. <i>hoćaše</i> <i>hoćaste</i>
3. <i>htijaše</i> <i>htijahu</i>	3. <i>hoćaše</i> <i>hoćahu</i>

Primjeri glagola u imperfektu

Nastavci *-ah*, *-jah* i *-ijah*:

lice jednina množina lice jednina množina lice jednina množina

1. <i>pisah</i> <i>pisasmo</i>	1. <i>čujah</i> <i>čujasmo</i>	1. <i>pecijah</i> <i>pecijasmo</i>
2. <i>pisaše</i> <i>pisaste</i>	2. <i>čujaše</i> <i>čujaste</i>	2. <i>pecijaše</i> <i>pecijaste</i>
3. <i>pisaše</i> <i>pisahu</i>	3. <i>čujaše</i> <i>čujahu</i>	3. <i>pecijaše</i> <i>pecijahu</i>

Uporaba

- Imperfekt je prošlo nesvršeno vrijeme i kao takvo može se tvoriti samo od nesvršenih glagola. Treba se koristiti u izražavanju radnje koja je trajala neko vrijeme u prošlosti:

Orwell priopćavaše o španjolskom građanskom ratu iz prve ruke.

- U svakodnevnom govoru čest je nedostatak razumijevanja razlika imperfekta i aorista, poglavito zbog vrlo sličnih tvorbenih nastavaka:

Mi prestasmo sudjelovati u nastavi. (aorist)

Mi prestajasmo sudjelovati u nastavi. (imperfekt)

U prvom je primjeru izražena radnja koja je svršila u određenom trenutku u prošlosti, te koristimo svršen glagol i aorist (*prestasmo*); suprotno tomu, drugi primjer opisuje radnju koja se dulje odvijala određeno vrijeme u prošlosti (*prestajasmo*)

- Imperfekt u svakodnevnom govoru posjeduje arhaičan prizvuk te ga se skoro bez iznimke zamjenjuje perfektom:

Orwell je priopćavao o španjolskom građanskom ratu iz prve ruke.

PERFEKT

Perfekt (lat. *perfectus* = svršen) prošlo je glagolsko vrijeme. Perfekt ili *prošlo vrijeme* glagola u hrvatskom jeziku tvori se od nenaglašenog prezenta pomoćnog glagola *biti* i glagolskog pridjeva radnog.

Perfekt pomoćnih glagola

Perfekt pomoćnih glagola *biti* i *htjeti* (u standardnom jeziku):

lice	jednina	množina	lice	jednina	množina
1.	<i>bio/bila sam</i>	<i>bili/bile smo</i>	1.	<i>htio/htjela sam</i>	<i>htjeli/htjele smo</i>
2.	<i>bio/bila si</i>	<i>bili/bile ste</i>	2.	<i>htio/htjela si</i>	<i>htjeli/htjele ste</i>
3.	<i>bio/bila/bilo je</i>	<i>bili/bile/bila su</i>	3.	<i>htio/htjela/htjelo je</i>	<i>htjeli/htjele/htjela su</i>

Oblici po rodovima

Zbog slaganja imenice s glagolskim pridjevom, postoje različiti oblici za različite rodove subjekta.

lice	jednina	množina
1.	<i>ja sam radio</i> <i>ja sam radila</i>	<i>mi smo radili</i>
2.	<i>ti si radio</i> <i>ti si radila</i> <i>on je radio</i>	<i>vi ste radili</i>
3.	<i>ona je radila</i> <i>ono je radilo</i>	<i>oni su radili</i>

Ovi se gramatički oblici mijenjaju kao *ja sam visok* (muški rod), *ja sam visoka* (ženski), itd.

Uporaba

- Perfekt se tvori od svršenih i nesvršenih glagola te danas najčešće zamjenjuje [aorist](#) i [imperfekt](#), ali i [pluskvamperfekt](#).
- U trećem licu [jednine](#) kod povratnih/refleksivnih glagola se obično izostavlja [enklitika](#) *je*:

Ona se je odlučila na to.

On se je uspio podići na noge.

PLUSKVAMPERFEKT

Pluskvamperfekt (lat. *plus quam perfectum* = više nego perfekt) ili pretprošlo vrijeme (također prošlo prošlo vrijeme) glagola u hrvatskom jeziku tvori se od glagolskog pridjeva radnog (GPR) kojemu prethodi perfekt ili imperfekt pomoćnog glagola *biti*. Tvori se od svršenih, a rjeđe od nesvršenih glagola.

<u>Glagol</u>	<u>Perfekt</u> + <u>GPR</u>	<u>Imperfekt</u> + <u>GPR</u>
<i>biti</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ja sam bio/bila bio/bila 2. ti si bio/bila bio/bila 3. on/ona/ono je bio/bila/bilo bio/bila/bilo <ol style="list-style-type: none"> 1. mi smo bili/bile bili/bile 2. vi ste bili/bile bili/bile 3. oni/one/ona su bili/bile/bila bili/bile/bila 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ja bijah bio/bila 2. ti bijaše bio/bila 3. on/ona/ono bijaše bio/bila/bilo <ol style="list-style-type: none"> 1. mi bijasmo bili/bile 2. vi bijaste bili/bile 3. oni/one/ona bijahu bili/bile/bila
<i>htjeti</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ja sam bio htio 2. ti si bio htio 3. on je bio htio <ol style="list-style-type: none"> 1. mi smo bili htjeli 2. vi ste bili htjeli 3. oni su bili htjeli 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ja bijah htio 2. ti bijaše htio 3. on bijaše htio <ol style="list-style-type: none"> 1. mi bijasmo htjeli 2. vi bijaste htjeli 3. oni bijahu htjeli
<i>učiti</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ja sam bio učio 2. ti si bio učio 3. on je bio učio <ol style="list-style-type: none"> 1. mi smo bili učili 2. vi ste bili učili 3. oni su bili učili 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ja bijah učio 2. ti bijaše učio 3. on bijaše učio <ol style="list-style-type: none"> 1. mi bijasmo učili 2. vi bijaste učili 3. oni bijahu učili

Uporaba

- Pluskvamperfekt se treba koristiti za opisivanje radnje koja se dogodila prije neke druge prošle radnje:

*Kad su Franci naselili Galiju, Rimljani već **bijahu pokorili** Gale.*

U ovom je primjeru franačko naseljavanje Galije prošla radnja, izražena [perfektom](#) (*su naselili*); galsko se podlijevanje rimskoj vlasti dogodilo prije dolaska Franaka, stoga koristimo pluskvamperfekt (*bijahu pokorili* ili *bili su pokorili*).

- Sukladno sličnim pojavama u drugim jezicima, pluskvamperfekt se sve češće nepravilno zamjenjuje [perfektom](#) u svakodnevnom govoru:

Kad su Franci naselili Galiju, Rimljani su već pokorili Gale.

FUTUR PRVI

Futur prvi (lat. *futurus* = budući), također futur I. ili buduće vrijeme glagola u hrvatskom jeziku tvori se od nenaglašenog prezenta pomoćnog glagola *htjeti* i infinitiva.

Specifična futuru prvom jest [morfološka](#) promjena koja nastaje u inverziji pomoćnog glagola i infinitiva pa glagoli čiji infinitiv završava s *-ti* gube dio infinitivnog nastavka:

lice jednina množina

1. *radit ću radit ćemo*
2. *radit ćeš radit ćete*
3. *radit će radit će*

Iako se zadržava u pisanju, krnji se infinitivni nastavak *-t* ne izgovara. Glagoli čiji infinitivi završavaju na *-ći* ne prolaze kroz istu promjenu:

lice jednina množina

1. *peći ću peći ćemo*
2. *peći ćeš peći ćete*
3. *peći će peći će*

Futur prvi pomoćnih glagola

Futur prvi [pomoćnih glagola](#) *biti* i *htjeti*:

	glagol <i>biti</i>	glagol <i>htjeti</i>
Futur prvi	<ol style="list-style-type: none">1. ja ću biti2. ti ćeš biti3. on/ona/ono će biti <ol style="list-style-type: none">1. mi ćemo biti2. vi ćete biti3. oni/one/ona će biti	<ol style="list-style-type: none">1. ja ću htjeti2. ti ćeš htjeti3. on/ona/ono će htjeti <ol style="list-style-type: none">1. mi ćemo htjeti2. vi ćete htjeti3. oni/one/ona će htjeti
Futur prvi - inverzija	<ol style="list-style-type: none">1. bit ću2. bit ćeš3. bit će <ol style="list-style-type: none">1. bit ćemo2. bit ćete3. bit će	<ol style="list-style-type: none">1. htjet ću2. htjet ćeš3. htjet će <ol style="list-style-type: none">1. htjet ćemo2. htjet ćete3. htjet će

Uporaba

- Futur prvi koristi se za radnju koja će se dogoditi ili nastaviti događati kasnije u odnosu na trenutak u kojem se izražavamo:

Posljedice uragana Katrina osjećat će se godinama.

U ovom primjeru nije nužno jasno je li se [uragan](#) već dogodio u trenutku kad govorimo o njegovim posljedicama, tj. osjećaju li se već posljedice uragana. To je ujedno i nevažno za uporabu futura prvog: posljedice će se osjećati u budućnosti u odnosu na trenutak kad je predviđanje u posljedicama iskazano te je stoga pravilno koristiti futur prvi.

FUTUR DRUGI

Futur drugi (egzaktni) ili predbuduće vrijeme glagola u hrvatskom jeziku tvori se od svršenog prezenta pomoćnog glagola *biti* i glagolskog pridjeva radnog.

Futur drugi pomoćnih glagola

lice	jednina	množina	lice	jednina	množina
1.	<i>ja budem bio</i>	<i>mi budemo bili</i>	1.	<i>ja budem htio</i>	<i>mi budemo htjeli</i>
2.	<i>ti budeš bio</i>	<i>vi budete bili</i>	2.	<i>ti budeš htio</i>	<i>vi budete htjeli</i>
3.	<i>on bude bio</i>	<i>oni budu bili</i>	3.	<i>on bude htio</i>	<i>oni budu htjeli</i>

Uporaba

- Futur drugi koristi se u izražavanju radnje koja će se dogoditi u budućnosti prije neke druge buduće radnje*. Futur drugi stoga se isključivo rabi u složenim rečenicama, u oblikovanju zavisne rečenice gdje je glavna rečenica u futuru prvom:

*Ne **budemo** li se **spremili** na vrijeme, vlak će nam pobjeći.*

- Česta je zamjena futura drugog [prezentom](#):

*Ne **spremimo** li se na vrijeme, vlak će nam pobjeći.*